

Urejanje šolske prehrane z informacijsko komunikacijsko tehnologijo

Organization of School Meals with the Help of Information Communication Technology

Tatjana Podbevšek Sajevec

ESIC Kranj, Gradbeno-storitvena šola
Cesta Staneta Žagarja 33, 4000 KRANJ
tatjana.sajevec@siol.net

Povzetek

Današnji ritem in način življenja sta neposredno povezana z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT). V svetu globalizacije in hitrih sprememb je IKT v šolah pomemben dejavnik družbenega razvoja. Prispevek obravnava vpletenost IKT v organizacijo šolske prehrane po spremembah, ki jih je prinesel novi Zakon o šolski prehrani. Predstavljena sta dva koncepta evidentiranja dijakov pri prijavljanju in odjavljanju od šolske malice: s čipom in preko spleta. Primerjava neodjavljenih in neprevzetih obrokov malice na obeh šolah pokaže na velike razlike med sistemoma evidentiranja v prid spletnega načina prijave in odjave malice. Kratka anketa med dijaki na ESIC Kranj, kjer za prijavo dijaki uporabljajo elektronski čip, za odjavljanje malice pa elektronsko pošto, pa je pokazala, da bi bilo odjavljanje doslednejše, če bi dijaki lahko uporabljali spletni način prijave in odjave.

Ključne besede: evidentiranje malice, neodjavljena malica, elektronski čip, svetovni splet, e-pošta

Abstract

The pace and way of life today is directly connected with the use of ICT. Because of globalization and fast world changes the use of ICT has become an important part of school social development. The article talks about the organization of school meals with the help of ICT, after the changes, introduced by the latest passed Law dealing with school meals. There are presented two ways of how to keep records of registrations and cancellations of students' meal orders: with the help of the micro chip or the internet. The comparison of the number of uncanceled or not picked up meals at both schools shows a big difference between the two systems of keeping the meal number records; in favour of the internet registration and cancellation. A

brief survey among students of ESIC (School Centre of Economics and Trade, Kranj) Kranj, where the elektronic chip is used for registration and e-mail for cancellation, shows, that cancellation would be more consistent if students could use the internet for both - registration and cancellation.

Keywords: recording of school meal orders, uncanceled meals, the elektronic chip, the world wide web, e-mail

1 Uvod – šolska prehrana

Današnji ritem in način življenja sta neposredno povezana z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT). V svetu globalizacije in hitrih sprememb je IKT v šolah pomemben dejavnik družbenega razvoja. Klasične oblike poučevanja, organizacije in vodenja šole ter sodelovanje med šolo in starši dijakov se prepletajo s sodobnimi oblikami.

Prispevek se nanaša na organizacijo šolske prehrane s pomočjo IKT po spremembah, ki jih je prinesel novi Zakon o šolski prehrani (Uradni list RS št. 43/2010). Novi zakon je začel veljati s šolskim letom 2010/11. Njegovi glavni cilji so, da se:

- ob upoštevanju načel trajnostne potrošnje zagotavlja kakovostna in subvencionirana šolska prehrana, s katero se vpliva na optimalen razvoj dijakov, na razvijanje zavesti o zdravi prehrani in kulturi prehranjevanja, na vzgajanje in izobraževanje za odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja in okolja ter omogoči dijakom dostopnost do zdrave šolske prehrane.
- dijakom iz socialno manj vzpodbudnih okolij zagotavlja enake možnosti, kot jih imajo boljše situirani vrstniki.

Za doseg te ciljev so šole morale natančno opredeliti postopke, ki zagotavljajo evidentiranje, nadzor nad koriščenjem obrokov, določiti čas in način odjave posameznega obroka ter načine, kako seznanimi dijake in starše.

Pri tem so avtonomno izbirale svoje poti, informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT) pa jim je bila/je v veliko pomoč.

2 IKT in šolska prehrana

2.1 Izdajanje sklepov

Zbrane podatke s prijave na subvencionirano malico je bilo potrebno najprej vnesti v pripravljeno excel tabelo Ministrstva za šolstvo in šport. Ta je omogočila kategorizacijo dijakov glede na višino subvencije in izdelavo sklepov za vse upravičence do dodatne subvencije.

2.2 Izbira malice in nadzor nad koriščenjem obrokov

Izbira malice z elektronskim čipom – ESIC Kranj

Dijak ob prijavi na malico prejeme elektronski čip - ključek, ki mu omogoča izbiranje menijev in prevzem malice. Prijava na malico je možna le v šolski jedilnici, kjer ključek prisloni na čitalnik, s čimer se izvede prijava v aplikacijo, nato pa izbere meni za posamezen

dan. Dijak lahko po dnevih izbira različne malice, program pa nudi tudi izbiro za ves mesec vnaprej. S klikom na gumb "Shrani" se izbira potrdi.

S ključkom pa se ob čitalcu tudi identificira pri prevzemu malice.

Izbira malice preko spleta – ŠCRM Kamnik

Dijak na kateremkoli računalniku v spletnem brskalniku odtipka naslov spletne strani šole, kjer je ustvarjena povezava na spletni portal ponudnika aplikacije, ki jo šola uporablja za organiziranje in evidentiranje šolske prehrane. Z uporabniškim imenom in geslom, ki ga dobi ob prijavi na malico, se prijavi v aplikacijo, s katero je povezan tudi dobavitelj prehrane. Po uspešni prijavi sta na voljo dve možnosti: izbira menijev in odjava malice.

Za vsak dan je prikazan seznam, iz katerega izbere meni za posamezen dan. Dijak lahko po dnevih izbira različne malice, program pa nudi tudi izbiro za ves mesec vnaprej.

S klikom na gumb "Shrani" se izbira potrdi.

Za identifikacijo pri prevzemu malice v šolski jedilnici pa dijaki uporabljajo elektronski čip (ključek).

2.3 Odjavljanje malice

Na obeh šolah poteka odjavljanje malice skladno z Zakonom o šolski prehrani in Pravilnikom šole o šolski prehrani.

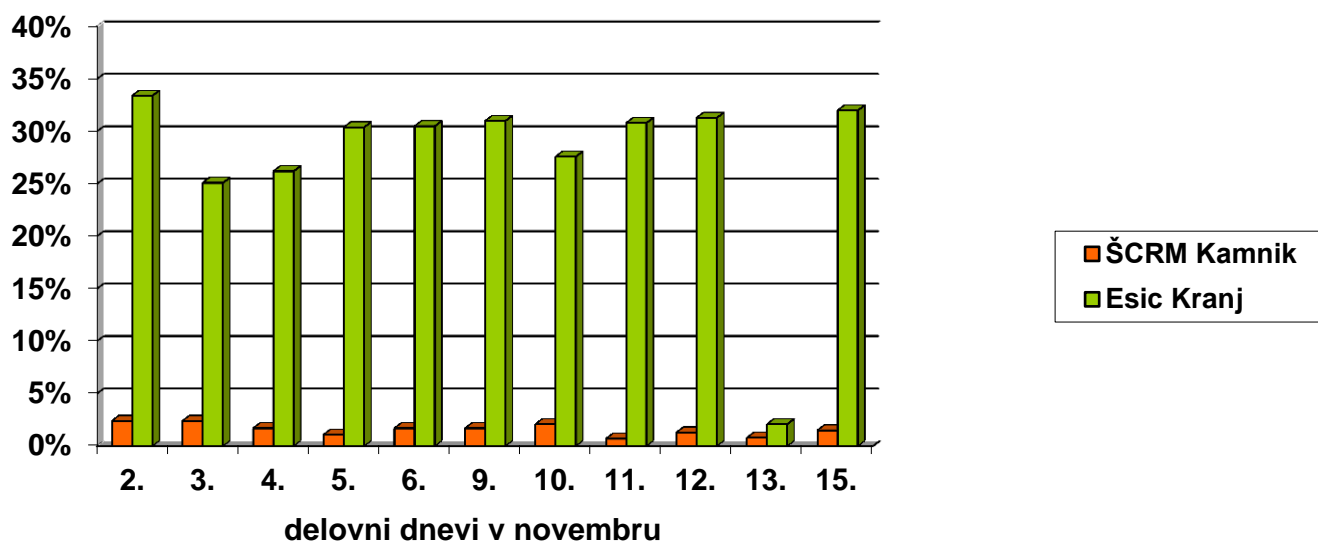
Dijaki lahko odjavijo šolsko malico na naslednja načina:

- Na ESIC Kranj se dijaki odjavijo po elektronski pošti na dogovorjeni e-naslov. Pri odjavi so obvezni podatki: ime in priimek dijaka, oddelek in dnevi, za katere malico odjavlja. Odjava pa je možna tudi po telefonu.
- Šolski organizator prehrane nato dnevno preko telefona in elektronske pošte sporoča dobavitelju prehrane število odjavljenih malic za naslednji dan.
- Na ŠCRM Kamnik pa odjavljanje malice poteka preko spleta. Tako kot pri prijavi na malico, dijaki (ali pa starši) preko spletne strani šole dostopajo do spletnega portala ponudnika aplikacije, ki jo uporablja šola za organiziranje in evidentiranje šolske prehrane, nato pa z uporabniškim imenom in geslom s kateregakoli računalnika kadarkoli v dnevu vstopijo v aplikacijo za organiziranje in evidentiranje šolske prehrane, s katero je povezan tudi ponudnik šolske prehrane. Z odstranitvijo kljukice ob izbranem meniju za določen(e) dan (dneve) malico odjavijo. Obstaja pa možnost odjave tudi po telefonu v tajništvo šole. V tem primeru odjavo dobavitelju prehrane sporoča šolski organizator prehrane.

3 Primerjava neodjavljenih in neprevzetih malic med ESIC Kranj in ŠCRM Kamnik

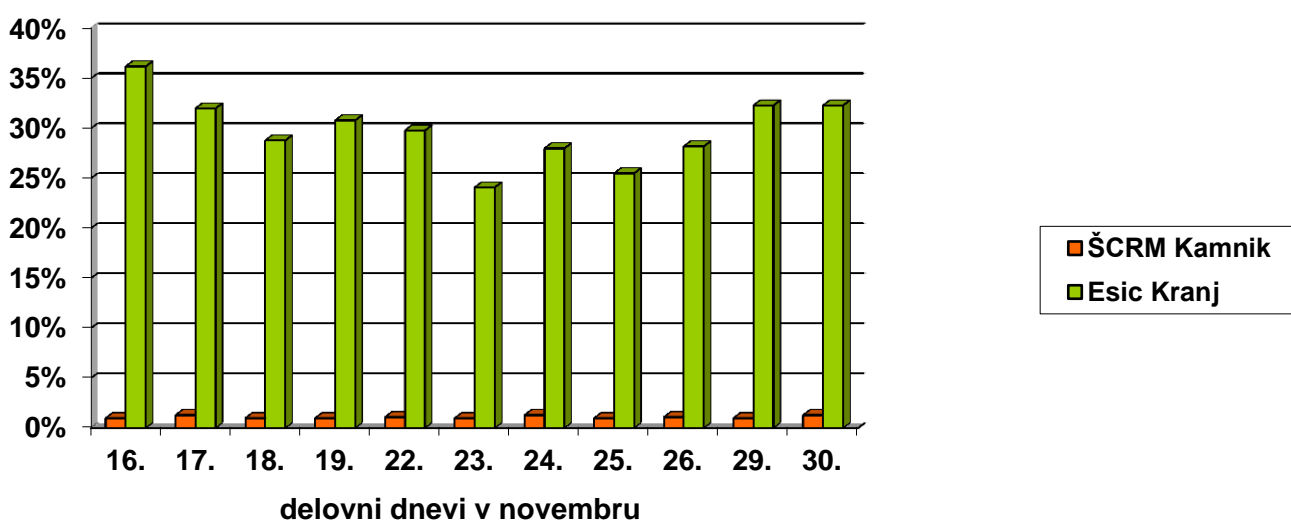
Grafični prikaz neodjavljenih in neprevzetih malic po dnevih v mesecu novembru 2010 za obe primerjani šoli.

Neodjavljene in neprevzete malice - prvi del

Grafikon 1: Neodjavljene in neprevzete malice 1. del

Neodjavljene in neprevzete malice - drugi del

Grafikon 2: Neodjavljene in neprevzete malice 2. del

Primerjava pokaže, da dijaki ESIC Kranj zelo neredno odjavljajo malico, saj se delež tistih, ki so prijavljeni na malico in je ne odjavijo ali ne prevzamejo, najpogosteje giblje med 24,1 % in 36,2 %.

Dijaki ŠCRM Kamnik, ki lahko direktno v aplikaciji šolske prehrane odjavijo malico preko spleta, pa so bolj vestni. Njihov delež neodjavljenih in neprevzetih malic v opazovanem obdobju je veliko nižji. Giblje se med 0,7 % do največ 2,4 %.

4 Anketa

Zakaj je razlika med obema šolama pri odjavi malice tako velika, sem poskušala ugotoviti s kratko anketo na manjšem vzorcu med dijaki ESIC Kranj (56 prisotnih dijakov v dveh oddelkih).

4.1 Neodjavljanje in neprevzemanje malice.

Zakaj ne odjaviš oz. prevzameš malice?

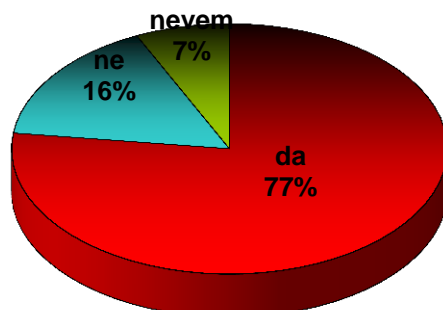
Grafikon 3: Zakaj ne odjaviš oz. prevzameš malice?

Najpogostejše odgovore dijakov sem združila v štiri skupine:

- Pozabim čip,
- Pozabljenost (pozabim se odjaviti; pozabil sem e-naslov; pozabil sem, kako se je treba odjavljati),
- Malomarnost (se mi ne da; kdo bo pa še na to mislil; ko sem doma, ne mislim na šolo; nisem dovolj odgovoren; ne razmišljam, da je neodjavljeno malico potrebno plačati),
- Ne vem.

Ali bi uporabljal splet za direktno prijavo in odjavo malice?

Ali bi uporabljal splet za direktno prijavo in odjavo malice?

Grafikon 4: Ali bi uporabljal splet za direktno prijavo in odjavo malice?

5 Analiza ankete

Najpogostejši odgovor dijakov je, da so pozabili elektronski čip, zato se pri prevzemu malice ne morejo identificirati in v njihovi elektronski evidenci ostane zabeleženo, da malice niso prevzeli oz. odjavili. Ker pa so tudi neodgovorni, problema v takih primerih ne rešujejo pri organizatorju šolske prehrane.

Druga skupina najpogostejših odgovorov se nanaša na njihovo pozabljivost, ko so načrtovano ali nenačrtovano odsotni od pouka in bi morali malico odjaviti preko e-pošte ali telefona.

Tretji sklop odgovorov pa odraža njihovo malomarnost oz. pomanjkanje lastne odgovornosti.

V zadnji skupini so odgovori dijakov, ki se niso niti potrudili razmisliti, zakaj se ob odsotnosti ne odjavijo od malice.

Iz drugega vprašanja pa je razvidno, da anketirani dijaki najpogosteje menijo, da bi bilo mnogo enostavneje uporabljati splet, kjer bi se izognili komunikaciji z uradno osebo - čeprav posredno.

6 Zaključek

Ocenjujem, da direktno odjavljanje preko spleta dijaka postavlja v bolj aktivno in odgovorno vlogo. Kadar koli preko dneva ima možnost sporočiti svojo odločitev z enostavnim klikom.

S spletnim načinom prijave in odjave malice pa se poenostavlja tudi sama organizacija malice, saj se odpravlja vmesno administriranje odjavljenih dijakov in sporočanje podatkov dobavitelju malice. Dijaku pa tudi ni potrebno, (običajno pred iztekom meseca), ponovno dostopati do čitalca v jedilnici, saj je edino na čitalcu možno izvesti prednaročilo malic za prihodnje obdobje.

Novi Zakon o šolski prehrani zahteva veliko evidentiranja, ki ga uporaba sodobne IKT poenostavlja. Izziv na naši šoli ostaja, poiskati tisto obliko, ki bo za vse uporabnike najprijaznejša in hkrati najbolj učinkovita.

Viri in literatura:

Zakon o šolski prehrani (Uradni list RS št. 43/2010)

Spletna stran ESIC Kranj – Gradbeno-storitvene šole: Informacije v zvezi s šolsko prehrano
(1. 12. 2010) <http://www.esic.si/catalog/datoteke/malicasol-20101201092250.doc>

Spletna stran ŠCRM Kamnik: Navodila za malico v šolskem letu 2010/11
http://www.sc-rm.net/images/stories/food/navodila_za_malico.pdf

Elektronsko vodena evidenca naročenih in porabljenih obrokov za mesec november 2010 na
ESIC Kranj

Elektronsko vodena evidenca naročenih in porabljenih obrokov za mesec november 2010 na
ŠCRM Kamnik